

STANDBEELD VOOR DE 'SMILING GENERAL' ONTHULD

De Griete , 15 september 2022

DOOR: ELLIE DE JONGE

De Poolse generaal Stanislaw Maczek krijgt 78 jaar na de bevrijding van Oost Zeeuws-Vlaanderen en West-Brabant eindelijk het eerbetoon dat hij verdient. Onder zijn commando werd het eerste stukje Zeeland bevrijd. Net zoals tot voor kort de Slag om de Schelde een 'vergeten' slag was, is ook deze belangrijke actie vrijwel onopgemerkt gebleven. Op 16 september 2022 is zijn standbeeld 'onthuld' door het losmaken van een lint in de kleuren van de Poolse vlag. COV Zeeland is er met 6 leden vertegenwoordigd. Ook Korpscommandant kolonel Paul Jansen bevindt zich onder de militaire gasten. Geen blik wordt gewisseld, maar het groepje groene baretten is weldegelijk opgemerkt door de commandant. Nadat hij een gesprek met Poolse hoge militaire gasten heeft beëindigd, komt hij een praatje maken met de mannen.

Het beeld is geplaatst op de pier die het getijdehaventje van de Griete, bij Zaamslag, beschermt tegen wind en al te hoge golven van de Westerschelde. Een op het oog niet erg voor de hand liggende locatie. Een afgelegen plek, een buurtschap met een café en een paviljoen, vooral geliefd bij fietsers. Toch heeft juist deze plek betekenis. Het is het eindpunt van één van de missies van de 1e Poolse Pantserdivisie. Op 20 september 1944 bereiken de troepen van Maczek de Westerschelde bij de Griete. Nog juist zien ze het startje van terugtrekkende Duitse troepen die per schip vanuit Terneuzen naar Zuid-Beveland worden gebracht. De Polen weten vier schepen tot zinken te brengen, daarmee voorkomend dat de Duitsers hun troepen op Zuid-Beveland kunnen versterken. Het eerste doel is bereikt, oostelijk Zeeuws-Vlaanderen is bevrijd.

Generaal Maczek kijkt nu uit over de Westerschelde, richting Vlissingen. Een mooie uitzicht, dat wel, maar de pier is de moeilijkst denkbare plaats voor een grootse onthullingsceremonie. Honderden mensen, militairen en bevolking, verdringen zich op de smalle landtong om iets mee te krijgen van de toespraken, de onthulling en de kransleggingen. De Poolse soldaten die aan beide zijden van de sokkel de erewacht vormen, worden belaagd door grote tv-camera's, pers die probeert iets mee te krijgen van de gebeurtenissen en zich kruipt-door sluip-door langs ellebogen en benen worstelt. De regen en de wind doen hun best om de situatie zo onaangenaam mogelijk te maken. De mannen van de erewacht blijven bewonderenswaardig stoïcijns recht vooruit kijken, al druipet het water langs hun kin en dreigen ze een kopstoot te krijgen van de apparatuur.

De ontwerpers van het beeld, Barbara en Marek Moderau, hebben gekozen voor een hoge, smalle vierkante zuil met daarop een borstbeeld van de generaal. Hadden zij kunnen bevroeden dat er zo'n gigantische opstapeling aan kransen en bloemen bij het monument gelegd zou worden, dan hadden ze gekozen voor een wat bredere opzet.

De zes oud-commando's van COV Zeeland stranden ergens in de middenmoot van het gewoel. Door halsbrekende toeren op het randje van de dijk achter het beeld kunnen er toch wat foto's worden genomen en enkele zinnen worden opgevangen van de toespraak van kleindochter Karlina, waarin zij vertelt dat haar grootvader geliefd was bij zijn mannen en de 'Smiling General' genoemd werd. Generaal Maczek ligt naar zijn eigen wens begraven op het Poolse ereveld in Breda te midden van zijn mannen waarmee hij ook West-Brabant en Breda bevrijdde.

Aanwezig namens COV Zeeland :

Marcel van Campen, Bill Bosten, Rinus Korstanje, Thijs Geuze,

Sjaak Cambier, Hans de Steur en Ellie de Jonge .

